

The Rebirth of *Lolium perenne Stoloniferum*

Twee mengsels met RPR-gras voor fairways en tees

Nederlandse greenkeepers konden al kennismaken met het nieuwe grasras RPR. Want een nieuw grassoort mag je het niet noemen. RPR is uitlopervormend Engels raaigras, *Lolium perenne stoloniferum*, waarvan de soort al in 1836 beschreven werd in Ierland door dr. Lawson. Ons (inter)nationale Nijmeegse graszaadbedrijf Barenbrug stelde tijdens de laatste Golftour zijn noviteit voor aan de Nederlandse greenkeepers; de fieldmanagers hadden er op hun sportvelden toen zelfs al aan kunnen ruiken!

Auteur: Broer de Boer

In tegenstelling tot in de VS is er in Nederland nog geen enkele golfbaan die ervaring heeft met de uitlopervormende RPR. De productfolder van Barenbrug geeft overigens geen uitsluitel over de vraag of dit ras van *Lolium perenne stoloniferum* nu rhizomen, zijscheuten of stolonen vormt. Barenbrug spreekt uitsluitend over 'uitlopers', terwijl de soortnaam toch duidelijk stolonen doet vermoeden. Maar afgezien van de discussie hierover is Barenbrug-productmanager Jan van den Boom er heel zeker van dat het graszaadmengsel met RPR een succesnummer wordt op golfbanen. Kritisch vragen we dus waaruit hij dat afleidt, want de inkt van de promotiefolder voor de golfbranche is amper droog!

Drie redenen

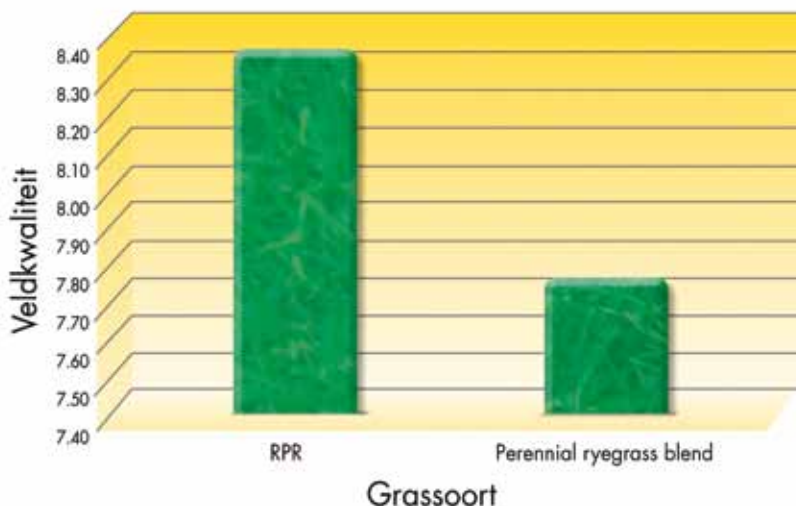
'Ik baseer dat op drie punten', zegt Jan van den Boom. 'Na de Golftour 2012 zijn we regelmatig door Nederlandse greenkeepers benaderd over RPR. In de tweede plaats meldden meerdere golfbanen in de VS goede ervaringen met deze grassoort. En in de derde plaats moeten green-

keepers die nog twijfelen, de ontwikkeling in het gebruik van RPR op de sportvelden maar eens bekijken. De Nederlandse eredivisieclubs hebben praktisch allemaal hun grasmat laten inzaaien of zijn bezig deze door te zaaien met een mengsel waarin RPR zit. Ook Nederlandse zodenkwekers zaaien momenteel RPR in; inmiddels is de middenstrook van De Kuip al bezood met gras van een RPR-mengsel. Neen, met dit grasras doen we geen sprong in het diepe, maar ik geef toe dat we er voor de golfbranche eerder mee voor de dag komen dan aanvankelijk de bedoeling was.'

'Greenkeepers die nog twijfelen, de ontwikkeling in het gebruik van RPR op de sportvelden maar eens bekijken'

EXTREME BESPELINGSTOLERANTIE - OHIO STATE UNIVERSITY

De bovenstaande grafiek toont het verschil in veldkwaliteit tussen RPR en traditioneel Engels raaigras na drie dagen intensieve bespeling. De gegevens zijn afkomstig van de Ohio State University, P.J. Sherratt, J.R. Street en A. Drake.

Extreme betredingstolerantie

Maar wat maakt deze nieuwe spruit aan de Barenbrug-stam dan zo bijzonder en interessant voor golf? Jan van den Boom: 'Deze fijnbladige Engels raaigrassoort vormt net als veldbeemdgras een natuurlijk netwerk van horizontale uitlopers, zowel richting andere plantjes als richting de bodem. En zoals ieder weet, zorgt dit voor een steviger grasmat, die zichzelf herstelt bij schade en beter bestand is tegen de invasie van straatgras en andere onkruiden. De betredingstolerantie van RPR op sportvelden is extreem groot.' Maar hoe groot die is? Daarover zwijgt Jan van den Boom wijselijk: 'Vraag de praktijk maar eens om een oordeel! In het Wembleystadion ligt een grasmat ingezaaid met een RPR-mengsel, en dichterbij huis blijvend moet men die vraag maar eens stellen aan de fieldmanager van het Nec- of het Ado-stadion.' De betredingstolerantie van RPR vormt volgens de productmanager van Barenbrug een aanbeveling om op fairways en tees veldbeemd bij in- of doorzaai te vervangen door deze herontdekte en doorontwikkelde grassoort, die al in 1836 beschreven werd. 'We hebben bij Barenbrug de afgelopen tientallen jaren gewerkt aan de verbetering van de eigenschappen, zoals de bladfijnheid, maar ook aan de factor kouderesistentie', zegt Van den Boom. 'Tenslotte hebben we in Nederland nadrukkelijk te maken met het risico op uitvriezen en meestal

wijst men in de weidebouw het eerst naar Engels raaigras. We zijn er trots op dat Barenbrug één *Lolium perenne stoloniferum*-ras in de Grasgids heeft staan. In de VS zijn er al meerdere geregistreerd.'

Voordeliger

Jan van den Boom vervolgt: 'Ook uit oogpunt van kosten is het gebruik van RPR in onze mengsels voor golfbanen interessant. Ook dat kwartje is duidelijk gevallen bij onze toehoorders tijdens de Golf tour 2012. Veldbeemdzaad is, mede vanwege de moeizame wijze van veredelen, veel duurder dan het zaad van Engels raaigras. En dan zijn er nog meer voordelen, zoals de gunstige kiemeigenschappen van Engels raaigras bij lagere temperaturen. Engels raai kiemt en groeit bij temperaturen beneden de 10 graden Celsius beter dan veldbeemdgras. Bij temperaturen boven de 15 graden Celsius maakt zowel de kiem- als de groeisnelheid overigens niet zoveel uit. In het voorjaar kun je dus wat eerder en in het najaar wat langer in- en doorzaaien met ons RPR-mengsel op teeboxen en fairways. Dat schept dus mogelijkheden om eerder in het golfseizoen een vollere grasmat te krijgen', aldus Jan van den Boom.

Geen voetbalweide

De ware greenkeeper zal een voetbalweide inge-

zaaid met een mengsel Engels raai/veldbeemd natuurlijk nooit en te nimmer met een teebox of een fairway willen vergelijken. Een grazige weide met Engels raaigras is voor een greenkeeper op een golfbaan een (Baren)brug te ver! Jan van den Boom vertelt dat dit niet het geval is: 'De grasveredelingsector werkt er al jarenlang aan om prachtige Engels raai-sportgrassen te kweken. Daar slagen we met zijn allen goed in. Ik moet het ermee eens zijn dat een mengsel met Engels raai-sportgrassen nog steeds meer massa opbrengst dan een veldbeemd/roodzwenk-mengsel op de fairway. Maar ik attendeer er ook op dat de grasmat wat dichter wordt, en dat heeft ook zijn voordelen qua invasie van onkruiden en straatgras.'

Twee mengsels

Barenbrug brengt twee nieuwe mengsels voor de golfbranche op de markt. Het aandeel RPR binnen de fijnbladige raaigrassen bedraagt in beide mengsel de helft. Het valt mij op dat beide

Dean Bozek gebruikt RPR op zijn golfbaan

Dean Bozek, assistent hoofdgreenkeeper van golfbaan The Misquamicut Club, Rhode Island, VS: 'We hebben RPR nu twee jaar lang met veel succes doorgezaaid op onze golfbaan. Het mengsel met RPR presteert beter dan alle andere grassen die we ooit gebruikt hebben.' Bozek roemt vooral de betredingstolerantie en het zelfherstellende vermogen. Ook de korte maaieregimes kan RPR volgens hem prima aan.

Ervaringen

Ervaringen met RPR zijn bij de Nederlandse greenkeepers niet aanwezig; op Nederlandse sportvelden daarentegen wel en ook op buitenlandse golfbanen. We noteerden:

Maarten van Heck, fieldmanager/greenkeeper bij de gemeente Valkenswaard: 'Ik heb als proef begin mei op twee complexen Bar Extreme RPR ingezaaid. Ik ga de ontwikkeling nauwlettend volgen.'

Theo van Benthum, fieldmanager bij NEC, noemt RPR een revolutie. 'Hier is RPR eerst als test op een trainingsveld in Nijmegen ingezaaid. Maar als ik het resultaat vooraf geweten had, had ik het mengsel meteen op ons stadionveld gebruikt.'

Cees Kortekaas heeft in het Ado Den Haag Stadion de proef op de som genomen. Straatgras elimineren was de reden waarom deze manager groen RPR heeft ingezet in het stadion. De uitlopers van dit Engels raaigras vullen de kale plekken op voordat straatgras een kans krijgt. Ook vier amateurvelden zijn ermee ingezaaid. 'Want', zo zegt Cees, 'ik wil met het zelfherstellende RPR de speeltijd van de velden verhogen van 250 naar 300.' Doordat de velden door RPR sneller dicht zijn met stevige wortels, verwacht hij dat de voetbalteams er langer en vaker gebruik van kunnen maken.

Cees Kortekaas

Ryan Sieran, super intendant van de Lagos Golfcourse in Indiana (VS), hoopt met RPR de strijd tegen de divots te winnen, want in de VS leggen spelers die zelden terug. Hij zegt: 'RPR-gras van Barenbrug in onze divot-mix liet een opmerkelijk sneller zelfherstel van de divots zien.' Zijn collega op een baan in Cook, Minnesota, meldt: 'Vorig jaar renoveerden we een teebox en gebruikten we RPR. Vanwege de goede prestaties hebben we een plan gemaakt om in de toekomst alle tees te gaan doorzaaien met RPR.'

Bron: o.a. Barenbrug

mengsels Bar Extreme RPR (100 % Engels raaigras) en Bar Intensive RPR (50 % Engels raaigras en 50 % roodzwenkgras) geen Green Earth-label dragen. Jan van den Boom zegt hierover: 'Dat Green Earth-label duidt op duurzamere en economische graszaadmengsels. De grassoorten en -rassen die we in de mengsels verwerken die onder het Green Earth-label vallen, selecteren we op een verminderd gebruik van water, meststoffen, pesticiden en van maaiapparatuur. Barenbrug heeft beide RPR-mengsels dit label niet gegeven.'

'Ik attendeer er ook op dat de grasmat wat dichter wordt'

Het Engels raaigras in de Bar Extreme RPR en Bar Intensive RPR heeft duidelijk een hogere voedingsstoffen- en vochtbehoefte dan de alternatieven, zoals roodzwenk of fakkelgras, die een veel lagere vochtbehoefte hebben. Maar het is in dit mengsel om het even of het nu gaat om het 'traditionele' fijnbladige Engels raaigras of dit nieuwe RPR-sportgrasras.' En volgens Jan van den Boom zal het met de extra behoefte aan water en voedingsstoffen niet zo'n vaart lopen: 'Ik denk dat vooral golfbanen waar men al fijnbladig Engels raaiveldbeemd toepast op de fairways of de tees, gaan kiezen voor het mengsel Bar Extreme RPR (met 100 % Engels raaigras), en dat bijvoorbeeld 'fijnproevers' met golflinks-achtige banen, die meer duurzaamheidseisen of visuele eisen stellen aan de fairway, voor Bar Intensive zullen kiezen. In dat mengsel zit immers 50 % roodzwenkgras.'

Tweet en stuur door!

Scan of ga naar:

<http://www.greenkeeper.nl/artikel.asp?id=9-3952>